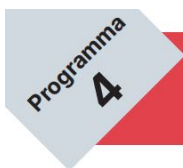
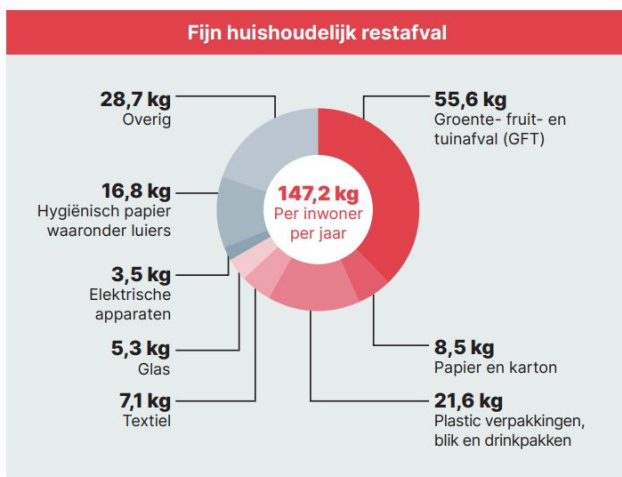
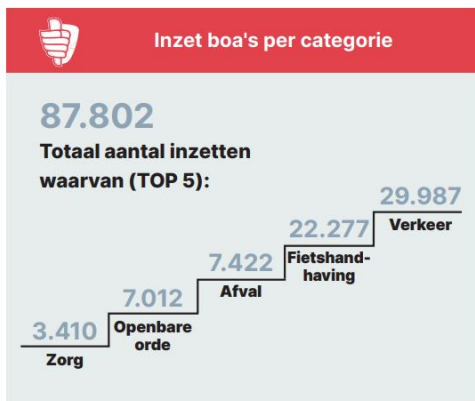
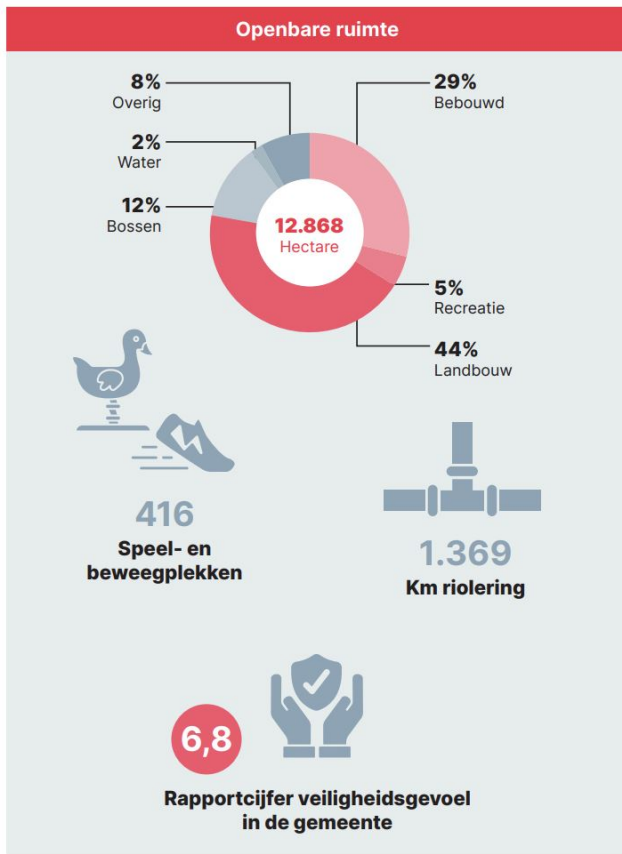
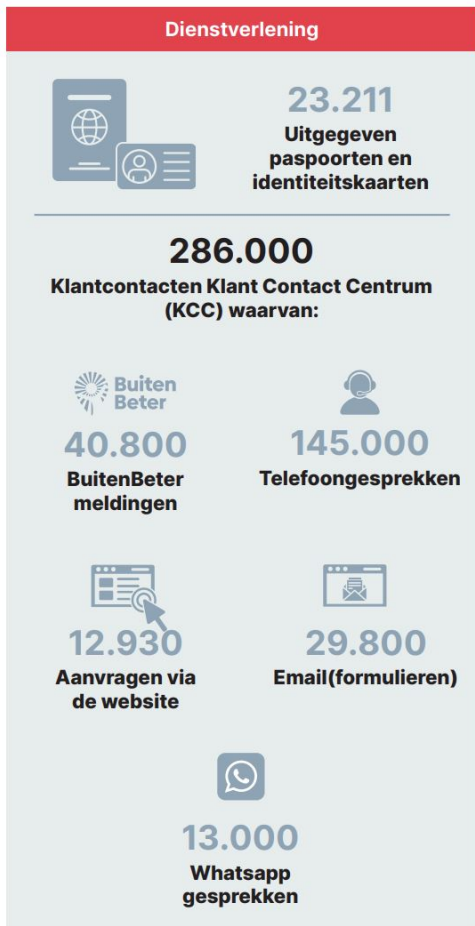

Basis op Orde in Breda

BASIS OP ORDE

Meest recente realisatiecijfers. In de cijfers kunnen afrondingsverschillen voorkomen. Een definitieoverzicht van de kengetallen is opgenomen in de bijlage.

ONZE AMBITIE

Breda is een sterke en veerkrachtige gemeente waarin mensen wonen, werken en elkaar ontmoeten in een leefbare, schone en veilige omgeving. Veel van onze inwoners vinden veiligheid en leefbaarheid heel belangrijk. Om de veiligheid te bevorderen, leveren we in 2024 een nieuw

meerjarenplan op. Daarin besteden we onder meer aandacht aan een grotere pakkans van criminelen en de inzet op repressie.

Inwoners, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente. Ze ervaren die als betrouwbaar, makkelijk en prettig.

We werken aan een openbare ruimte waarvan de basis op orde is en we zetten stappen om de algehele kwaliteit te verhogen. Dat doen we volgens de lijn: verzorgen, verbeteren en vernieuwen. De ambitie 'Stad in een Park' werken we uit in een uitvoeringsprogramma en we verbinden dit aan het onderhoud van de openbare ruimte.

We werken verder aan circulariteit met onze partners in de stad en de regio en gaan voor nog minder restafval en een nog betere afvalscheiding.

Onze maatschappelijke vastgoedportefeuille draagt bij aan de ontwikkeling van de stad en de dorpen. De staat van deze panden houden we op het vastgestelde niveau en we verduurzamen ons vastgoed binnen de strategische en financiële kaders.

De gemeentelijke organisatie werkt samen met de stad en betreft inwoners om ons beleid en onze dienstverlening te verbeteren. Dat maken we mogelijk door onszelf transparant op te stellen en op een zorgvuldige manier verantwoording af te leggen.

Thema Veilig Breda

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

We willen dat Breda veilig is en dat iedereen zich veilig voelt. Vanuit onze Veiligheidsvisie staan daarbij 7 ambities centraal:

- veilig wonen
- veilig werken
- veilig opgroeien
- veilig uitgaan
- veiligheid en criminele verdienmodellen
- veiligheid bij rampen en crises
- veiligheid en zorg

Per ambitie werken wij de focus voor 2 jaar uit in een uitvoeringsplan met concrete activiteiten. Iedere ambitie is daarbij een samenspel tussen veerkracht, preventie, repressie en (na)zorg. Door elke 2 jaar een veiligheidsanalyse uit te voeren, verandert de focus en zetten wij onze aandacht gericht in.

We werken informatie- en risicogestuurd om zo goed mogelijk in te kunnen grijpen en onze middelen efficiënt in te kunnen zetten. Ook (onvoorziene) ontwikkelingen in de samenleving zijn van belang. We kijken daarom vooruit om klaar te zijn voor de toekomst.

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons samen. We hebben elkaar als overheid en samenleving nodig om onze stad veilig te maken en te houden. We stimuleren alle partners om hun verantwoordelijkheid te nemen. Daarbij zijn we wél duidelijk en realistisch over wat ieders verantwoordelijkheid is en wat we van elkaar verwachten.

Onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) zitten in de haarvaten van de maatschappij. We zetten hen informatiegestuurd en risicogericht in. Die inzet stemmen we continu af met onze ketenpartners, waarbij we naast elkaar staan. We brengen focus aan op hotspotlocaties, zorgen voor laagdrempelig contact en verbeteren de dienstverlening van onze boa's. Door ons streven om 80% van de meldingen nog dezelfde dag op te pakken, verbeteren we de dienstverlening en mogen mensen erop vertrouwen dat hun meldingen snel en professioneel afgehandeld worden.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Werkwijze

De gemeente blijft werken volgens de AAA-aanpak: Analyseren, Anticiperen en Activeren. We werken informatie- en risicogestuurd door een goede informatiepositie binnen het Veiligheidsinformatieknoppunt (VIK). We verzamelen gegevens waaruit wij een beeld creëren. Dat beeld zetten onze professionals om in inzicht. Zo zien we snel trends en kunnen we anticiperen op ontwikkelingen. Dat doen we door onszelf en onze ketenpartners te activeren. Daarbij hebben we ook oog voor onverwachte ontwikkelingen in de samenleving die buiten onze macht liggen.

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal: overheid én samenleving. We werken dus samen en stimuleren dat ieder de regie pakt vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheden. Dit is een uitdaging, maar ook een kans. We gaan bondgenootschappen sluiten en transparant communiceren. Eerlijk zijn als iets een dilemma is, als overheid, als partner en als inwoner. We zoeken altijd de verbinding met elkaar, maar zijn duidelijk en realistisch over wat ieders verantwoordelijkheid is en wat we van elkaar verwachten.

In de netwerksamenwerking zetten we in op repressie, preventie, weerbaarheid en zorg. Overlast, onveiligheid en criminaliteit voorkomen heeft altijd de voorkeur. Daarom zetten we daar ook als eerste op in. Dit doen we onder andere door de weerbaarheid van de samenleving te stimuleren. Overschrijdt iemand de regels, dan pakken we dat aan met gepaste repressie. Tot slot zorgen we dat iedere inwoner geholpen wordt wanneer hij of zij zorg nodig heeft. Dit voorkomt escalatie of onveiligheid. Natuurlijk kunnen we niet alles tegelijk. Daarom hebben we bij de verschillende ambities aangegeven waar het zwaartepunt in onze aanpak ligt.

Als we vooruit willen komen, dan is meer van hetzelfde niet genoeg. Zeker als we kijken naar de ambities van Breda. Daarom durven we te zoeken naar ongebruikelijke oplossingen en de grenzen op te zoeken. Als dat nodig is, starten we het debat erover of lobbyen we ervoor, samen met onze bondgenoten in de stad.

Veilig wonen

In Breda streven we naar een veilig woonklimaat waarin iedere inwoner zich veilig voelt in zijn of haar buurt. De meeste criminaliteitscijfers dalen of blijven gelijk en de veiligheid in de buurt krijgt gemiddeld een 6,8. Hoewel cybermisdriven en sommige vormen van overlast toenemen, willen we de veiligheid in onze buurten de komende jaren verder verbeteren. Daarvoor richten we ons, samen met de politie, handhavers en bewoners, op het verder terugdringen van traditionele criminaliteit en overlast in woonwijken. Belangrijk daarbij is dat inwoners onveilige situaties op een goede manier kunnen melden. Daarom evalueren en verbeteren we de komende periode het meldingsproces bij onveilige situaties.

We besteden ook aandacht aan digitale veiligheid. Het vergroten van de lokale weerbaarheid tegen cybercriminaliteit is daarbij een belangrijk aandachtspunt. In samenwerking met onze eigen cyberambassadeurs organiseren we initiatieven om de lokale weerbaarheid te vergroten. Verder zijn we ons bewust van de verschillen in veiligheidsbeleving en kansen tussen de wijken. Daarom zetten we de aanpak in aandachtswijken voort en zorgen we voor een goede samenwerking met Verbeter Breda.

Als gemeente dragen we bij aan het doorontwikkelen van de Buurtpreventie Breda. Daarbij staat centraal dat dit netwerk voor iedereen beschikbaar is en dat we de vitaliteit bewaken. Dat vraagt om actief netwerkbeheer met een goede informatievoorziening en een goed meldingsproces.

We werken samen met justitiële diensten en zorginstellingen aan de aanpak van de meest risicovolle zaken. Daarom blijven we de regie voeren op de samenwerking in het Zorg- en Veiligheidshuis. Daarbinnen richten we ons op verward gedrag, zedendelicten en radicalisering.

Breda zorgt voor haar inwoners. Daarom zetten wij in op extra toezicht en handhaving op naleving van het Bredase woonbeleid- en wetgeving. Zo treden wij op tegen onverantwoorde kamerverhuur en woningsplitsing en beschermen we huurders.

Veilig werken

Veilig werken begint bij de organisatie of ondernemer en werknemers zelf. Maar het gaat verder. Breda ligt centraal en heeft grote bedrijventerreinen. Daarnaast hebben we een groot en gevarieerd winkelaanbod, ook in de wijken, en een bloeiende woonboulevard. Daarmee zijn we niet alleen aantrekkelijk voor onze eigen inwoners. We trekken bezoekers van ver buiten onze gemeentegrenzen. Al die economische bedrijvigheid trekt ook de aandacht van criminelen. Daarnaast zien we ook het geweld tegen medewerkers toenemen, in supermarkten en bij andere bedrijven. Ook neemt het geweld tegen medewerkers van overheidsdiensten en handhavers toe. Daar gaan we stevig tegenin.

Veilig opgroeien

Binnen het programma Preventie met Gezag werken we samen met veiligheidspartners als het Openbaar Ministerie en de politie. We werken ook samen met partners uit het sociaal domein, zoals het jongerenwerk en Open Door, om te voorkomen dat jongeren afglijden naar de georganiseerde criminaliteit. Zo nodig gebruiken we daarvoor het Zorg- en Veiligheidshuis. Ook werken we nauw samen met het onderwijs om eventuele vroege signalen op te volgen en hulp te bieden bij preventie. De werkwijze 'zacht waar mogelijk, maar hard waar het kan' willen we in de hele gemeente verder toepassen, in goede samenwerking met onze scholen.

Daarnaast werken we aan de cyberweerbaarheid van onze jongeren. In 2025 rollen we de Cyberexperience uit, een interactieve, virtuele ervaring om de weerbaarheid van jongeren met een lichte verstandelijke beperking te versterken.

De verharding onder de jeugd gaan we tegen met de campagne #bredategengeweld. Daarmee beïnvloeden we de norm van onze jeugd met daarbij een specifieke handreiking/hulpaanbod.

Veilig uitgaan

In Breda moet iedereen vrij en zonder geweld of grensoverschrijdend gedrag kunnen genieten van de horeca, cultuur en evenementen. Ook voor straatintimidatie is geen plek. We hebben onze inwoners en bezoekers veel te bieden aan vrijetijdsbesteding. Dit trekt massa's mensen die samen willen genieten. Dat geldt natuurlijk ook voor NAC Breda, want velen in onze gemeente en ver daarbuiten hebben een geel-zwart hart. We willen deze activiteiten met veel publiek veilig laten verlopen voor bezoekers en personeel. Dat vraagt om een intensieve gecoördineerde samenwerking tussen publieke en private partners. Daarbij investeren we in vergunningverlening en crowdmanagement. Zeker tijdens carnaval en Koningsdag, waarbij de bezoekersaantallen nog elk jaar toenemen, zijn de leefbaarheid en crowdsafety essentieel. Deze groei vraagt ook om investeringen.

Breda is een bruisende stad waar veel evenementen worden gehouden. We laten evenementen soepel verlopen van organisatie tot vergunningverlening tot uitvoering. Dit doen we door monitoring van het nieuwe evenementenproces en bijsturing waar nodig. Zo helpen wij de organisatoren in onze gemeente en zetten we in op een hoge kwaliteit en veiligheid.

Conform de landelijke lijn investeren we in 2025 in het vergunnen van de voetbal evenementen in het Rat Verlegh-stadion, zeker nu NAC weer meedraait op het hoogste niveau. Daarbij hoort ook het volwassen oppakken van de persoonsgerichte aanpak (PGA). Deze is nu ontworpen en kan worden uitgevoerd als de middelen daarvoor beschikbaar zijn.

Veiligheid en criminele verdienmodellen

We werken samen met de politie en het RIEC om meldingen van criminaliteit op te pakken. Dat doen onze boa's en de coördinator mensenhandel. De boa's controleren op straat en bij bedrijven. Wanneer zij bijvoorbeeld drugscriminaliteit of mensenhandel ontdekken, melden ze dit bij de politie. Als dat kan, pakken ze het zelf aan. Onze coördinator mensenhandel regelt de samenwerking met de opsporingsdiensten en zorginstellingen in het Zorg- en Veiligheidshuis. Zo worden slachtoffers het best geholpen en verstoren we de modellen waar criminelen hun geld mee verdienen. We roepen inwoners op om zelf goed op te letten. Zij kunnen criminaliteit melden bij de gemeente.

De gemeente kan zelf ook beïnvloed worden door criminaliteit. Door de bedreiging van medewerkers bijvoorbeeld. Of doordat criminelen misbruik maken van vergunningen. Om dit te voorkomen, maken we onze organisatie meer weerbaar tegen criminaliteit. Het is belangrijk dat we onszelf goed organiseren om minder kwetsbaar te worden. Ook inwoners en bedrijven maken we weerbaarder. Zo voorkomen we dat criminelen bijvoorbeeld een ruimte huren voor hun drugshandel. Inwoners en bedrijven moeten dan wel weten waar zij op moeten letten. En ze moeten het daarna ook melden bij de gemeente of de politie.

Tot slot willen we criminaliteit ook voorkomen. We willen vooral dat jongeren zich niet laten verleiden door criminaliteit. Wanneer dit wel gebeurt, pakken we hen aan om te voorkomen dat zij erin doorgroeien.

Veiligheid bij rampen en crises

Rampen en crises, zoals overstromingen, bosbranden, hitte en droogte, stroomuitval, grootschalige branden door zonnepanelen en grote ordeverstoringen zien we in binnen- en buitenland helaas steeds vaker. Risico's groeien wereldwijd en versterken elkaar soms. En één ding is zeker, over 4 jaar zijn er ook weer nieuwe type crises die we nu nog niet kennen. Wij moeten ons hier nu reeds op voorbereiden. Daar ligt een verantwoordelijkheid bij eenieder om in de basis voorbereid te zijn. Haal bijvoorbeeld een noodpakket in huis. En natuurlijk moeten ook de hulpdiensten en de gemeente hier goed op voorbereid zijn. Met campagnes maken we de burger hier bewust van. Daarbij gebruiken we ons uitgebreide vrijwilligersnetwerk, zoals bijvoorbeeld via buurtpreventie brandveiligheid en cyberambassadeurs.

Veiligheid en Zorg

Breda is een veilige en ondersteunende omgeving voor alle burgers, met speciale aandacht voor de meest kwetsbaren. Veiligheid en zorg werkt daarbij samen, binnen de gemeente en met andere partijen. Zo krijgen kwetsbare groepen de ondersteuning die ze nodig hebben. Tegelijkertijd moeten zij worden beschermd tegen risico's en bedreigingen.

Waar het gaat om individuele personen is veiligheid verantwoordelijk voor het tegengaan van overlast in de openbare ruimte. Zorg moet zorgen voor de onderliggende problemen bij deze personen.

Ook uitbuiting van mensen gaan we tegen. Denk aan seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en uitbuiting door criminelen. Hierbij verliezen wij de meest kwetsbaren niet uit het oog. Personen met LVB (licht verstandelijk beperkt) problematiek blijken vaker slachtoffer te worden van uitbuiting.

In het VAST-gebied werken we integraal samen.

Horeca

Horeca is niet weg te denken uit Breda en bepalen mee de sfeer in de stad. Wij vernieuwen het ruimtelijke Horecabeleid in 2025. De rol van de exploitatievergunning wordt belangrijker en geuniformeerd.

Ook wordt een nieuw terrassenverordening opgesteld binnen Breda. Wij verwachten daarom ook meer vergunningsaanvragen te behandelen voor de aanleg van terrassen of wijzigingen van bestaande vergunningen. Met deze uitbreidingen versterken wij de positie van Breda als gastvrije stad.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging

Vanaf 1 januari 2024 geldt de Omgevingswet, inclusief de Wet kwaliteitsborging (Wkb). Hierin is onder andere geregeld dat de gemeente niet meer inhoudelijk toetst aan de technische voorschriften en geen toezicht meer houdt tijdens de bouw. De Wkb is vooralsnog van toepassing op onder andere eengezinswoningen, bedrijfspanden van maximaal 2 bouwlagen en kleine bouwwerken (CC1).

In Breda besteden we veel aandacht aan kwaliteit en veiligheid bij het toezicht op bouwactiviteiten. Daarom controleren we bouwmeldingen op risicovolle punten (Beleidskader VTH Breda). De gemeente houdt daarmee zicht op de bouwkwaliteit van risicovolle onderdelen, bij de toetsing, het toezicht en de handhaving.

INDICATOREN

Deze begroting bevat een set (beleids)indicatoren. Daarmee geven we – naast de begrotingstekst en de financiële overzichten – een beeld van de ontwikkelingen binnen de diverse begrotingsthema's.

We actualiseren deze set elk jaar. In de begroting 2025 gaat het om 113 indicatoren. Daarvan zijn er 21 landelijk verplicht. De andere 92 zijn Bredase indicatoren. Elke Bredase indicator staat bij het

begrotingsprogramma of thema waar deze indicator betrekking op heeft. Programma 4 bevat 32 beleidsindicatoren, waarvan er 6 landelijk verplicht zijn. Voor alle indicatoren in deze begroting hanteren we peildatum 1 september 2024.

Thema-indicatoren

Indicator: Veiligheid in buurt (audit nr 75)

Omschrijving: Gemiddeld rapportcijfer dat Bredanaars geven aan de veiligheid in eigen buurt

Bron: Gemeente Breda, Buurtenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
6,8		6,8		6,8 - 7,0

Toelichting: We streven naar een toename van de veiligheidsbeleving, maar weten ook dat rapportcijfers in de regel niet zo snel veranderen. We streven daarom naar een toename of stabilisatie van het rapportcijfer veiligheid in de buurt.

Indicator: Totaal aantal registraties openbare orde Boa's (audit nr 2206)

Omschrijving: Aantal door de Boa's geregistreerde toezicht- en handhavingzaken, met de categorie openbare orde, waarop een interventie volgde per 1.000 inwoners

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
3,9	8,3	9,4	Toename of stabilisatie ten opzichte van 2022	Toename of stabilisatie ten opzichte van 2023

Toelichting: Gezien de nog altijd groeiende inzet van de Boa's, verwachten we een toename of stabilisatie van deze indicator.

Indicator: Totaal aantal misdrijven (audit nr 2207)

Omschrijving: Aantal door de politie geregistreerde misdrijven per 1.000 inwoners

Bron: Politie Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
51,9	56,8	59,6	Afname of stabilisatie ten opzichte van 2022	55,0 - 60,0

Toelichting: We streven naar een daling van deze indicator, waarbij Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Productindicatoren Product Veiligheid openbare ruimte

Indicator: Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (audit nr 76)

Omschrijving: Aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
6,8	7,1	7,1	6,9 - 7,1	6,9 - 7,1

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen. We streven naar een afname of stabilisatie. Doelstelling is dat Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Indicator: Geweldd misdrijven (audit nr 77)

Omschrijving: Aantal gewelds- en seksuele misdrijven per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
5,6	6,1	5,6	5,9 - 6,1	5,2 - 5,4

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. We streven naar een daling van deze indicator, waarbij Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Indicator: Incidenten jeugdoverlast (audit nr 2213)

Omschrijving: Aantal door de politie geregistreerde incidenten melding overlast jeugd per 1.000 inwoners

Bron: Politie Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
5,8	4,9	4,8	4,2 - 4,7	4,4 - 4,6

Toelichting: We streven naar een daling van deze indicator, waarbij Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Productindicatoren Product Zichtbare Criminaliteit

Indicator: Diefstallen uit woning (audit nr 78)

Omschrijving: Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
1,6	1,5	1,4	1,5 - 2,0	1,2 - 1,4

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen. We streven naar een afname of stabilisatie. Doelstelling is dat Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Indicator: Winkeldiefstallen (audit nr 79)

Omschrijving: Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
2,8	3,1	2,7	2,9 - 3,1	2,5 - 2,7

Toelichting: Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen. We streven naar een afname of stabilisatie. Doelstelling is dat Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Indicator: Misdrijven horizontale fraude en cybercrime (audit nr 2212)

Omschrijving: Aantal door de politie geregistreerde misdrijven horizontale fraude en cybercrime per 1.000 inwoners

Bron: Politie Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
8	6,2	7,3	6,0 - 6,4	6,8 - 7,1

Toelichting: We streven naar een daling van deze indicator, waarbij Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Productindicatoren Product Ondernijning

Indicator: Misdrijven ondernijning (audit nr 2210)

Omschrijving: Aantal door de politie geregistreerde misdrijven ondernijning (handel en productie van drugs, witwassen, mensenhandel, mensensmokkel, afval drugslab, handel en bezit vuurwapens, vastgoedfraude, vals geld aanmaken en vals geld uitgeven) per 1.000 inwoners

Bron: Politie Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
1	0,9	0,7		

Toelichting: Voor deze indicator is geen streefwaarde bepaald. We streven naar een toename van de bewustwording van deze vorm van criminaliteit en een verhoging van de pakkans.

Productindicatoren Product Zorg en Veiligheid

Indicator: Personen met verward gedrag (audit nr 80)

Omschrijving: Aantal incidenten door personen met verward gedrag

Bron: Politie Meeteenheid: Aantal per 1.000 inwoners

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
10,8	9,8	10,2	9,5 - 10,5	9,5 - 10,0

Toelichting: We streven naar een daling van deze indicator, waarbij Breda rond het gemiddelde van de G40 scoort.

Indicator: Verwijzingen Halt (audit nr 82)

Omschrijving: Aantal Halt-verwijzingen per 1.000 inwoners van 12 - 17 jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: Aantal per 1.000

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
11	11	9,1		

Toelichting: Voor deze indicator is geen streefwaarde bepaald. Dit is een landelijk verplichte indicator. De gemeente volgt de ontwikkelingen, maar bepaalt hierop geen streefwaarde.

Indicator: Meldingen huiselijk geweld (audit nr 2211)

Omschrijving: Aantal meldingen van huiselijk geweld dat bij Veilig Thuis binnenkomt

Bron: Veilig Thuis West-Brabant Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
1.606	1.673			

Toelichting: Voor deze indicator is geen streefwaarde bepaald. We streven naar een toename van de bewustwording van dit delict.

Productindicatoren Product Fysieke veiligheid

Indicator: Branden (audit nr 2214)

Omschrijving: Aantal branden dat de brandweer heeft geregistreerd

Bron: Brandweer Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
443	539	481	500 - 550	440 - 460

Toelichting: We sturen niet actief op deze indicator. We streven naar een afname.

Thema Dienstverlening

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De Bredanaars staan centraal in onze dienstverlening. We willen dat alle inwoners, bedrijven en instellingen eenvoudig hun zaken kunnen regelen bij de gemeente. Om dat voor elkaar te krijgen, combineren we optimale digitale dienstverlening met een persoonlijke benadering. Daarnaast zijn we voorbereid op de uitdagingen van de steeds veranderende wereld en maatschappij en spelen we hierop in.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

(Digitale) dienstverlening

- In 2024 is het digitale portaal Mijn Breda gestart. Dit bouwen we in 2025 verder uit. Binnen Mijn Breda wordt nu vooral verwezen naar andere omgevingen waar zaken gevolgd of geregeld kunnen worden. De volgende stap is dat dit binnen Mijn Breda zélf kan. Bezoekers hoeven dan geen extra stappen te zetten om de informatie te vinden.
- Door de uitbreiding en verbetering van onze digitale dienstverlening neemt het aantal telefonische contacten verder af en stijgt het aantal digitale contacten. We onderzoeken waarom mensen bellen en verbeteren op basis daarvan de (digitale) dienstverlening.
- We gaan door met het verbeteren en digitaliseren van onze dienstverleningsprocessen. Daarbij zorgen we ervoor dat ook mensen die minder digitaal vaardig zijn hun zaken bij de gemeente kunnen blijven regelen.
- We streven ernaar om 80% van de contactverzoeken direct te beantwoorden. We verbeteren de snelheid waarmee de overige vragen worden beantwoord.

- Alle nieuwe brieven en communicatie-uitingen zijn eenvoudig te lezen. Daarnaast gaan we door met het verbeteren van bestaande brieven.
- In 2025 herzien we het meldingenproces. Het bestaande systeem wordt niet verder ontwikkeld door de leverancier en moet worden vervangen. We onderzoeken welk systeem aansluit bij onze behoeften, zoals eenvoudig kunnen melden, inzicht krijgen in de voortgang en terugkoppeling ontvangen na de afhandeling. Daarbij kijken we ook naar de ervaringen van andere gemeenten en landelijke ontwikkelingen.
- Het proces om gevonden voorwerpen te melden wordt anders georganiseerd. Dit levert een besparing op.

Reisdocumenten en registratie

- In de periode 2024-2028 zijn er veel meer reisdocumenten aangevraagd dan in de jaren ervoor. Dat komt doordat reisdocumenten sinds 2014 10 jaar geldig zijn en nu moeten worden vervangen. We zorgen ervoor dat inwoners hun reisdocumenten op tijd ontvangen, net als in 2024.
- We ronden de pilot 'Brabants Migratie- en Informatiepunt' af. We brengen de leerpunten in beeld en maken dit proces een vast onderdeel van onze dienstverlening, mits het Rijk de financiering daarvan voortzet.
- Breda is een van de 14 'grensgemeenten' waar Nederlanders die in het buitenland wonen reisdocumenten kunnen aanvragen. In 2025 verwachten we 10.000 aanvragen af te handelen.
- Breda is ook een RNI-gemeente (Registratie Niet-Ingezetenen): we schrijven mensen in die in het buitenland wonen en een relatie hebben met de Nederlandse overheid. In 2025 handelen we naar verwachting 30.000 aanvragen af.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid inwoners (audit nr 83)

Omschrijving: Algemene waardering (rapportcijfer) dat inwoners geven aan de dienstverlening van de gemeente

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
7,1	7	7	6,7 - 7,1	6,8-7,2

Toelichting: De afgelopen jaren werd de tevredenheid van inwoners gemiddeld gewaardeerd met een 7,0 met een streefwaarde van 6,7-7,1. In 2024 zijn uitgangspunten dienstverlening opgesteld en is de doelstelling opgenomen om stapsgewijs toe te werken naar een gemiddelde tevredenheid van gemiddelde tevredenheid van 7,5 in 2028.

Indicator: Waardering uitvoering Wet WOZ (audit nr 84)

Omschrijving: Oordeel Waarderingskamer over uitvoering Wet WOZ (woningen en niet-woningen samen); uitgedrukt in aantal sterren (maximaal 5)

Bron: WOZ-registratie Meeteenheid: aantal sterren (maximaal 5)

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
4	4	4	Tenminste 3 (voldoende)	Tenminste 3 (voldoende)

Toelichting: Jaarlijks geeft de Waarderingskamer (onafhankelijk toezichthouder) een oordeel over de kwaliteit van de WOZ-taxaties en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces. Het oordeel voldoende (3 van de 5 sterren) betekent dat de gemeente Breda / Belastingen Samenwerking West-Brabant (BWB) voldoende maatregelen heeft getroffen voor een adequate aansturing en kwaliteitsbeheersing van de werkzaamheden.

Indicator: Gegrunde bezwaarschriften sociaal domein (audit nr 85)

Omschrijving: % Gegrunde bezwaarschriften sociaal domein

Bron: Gemeente Breda, Suite voor het Sociaal Domein Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
16,4	15,2	13,25	17	15

Toelichting: Vanwege het toepassen van de informele aanpak worden er naar verwachting meer bezwaarschriften op de informele manier opgelost. Vandaar dat de streefwaarde ten opzichte van voorgaande jaren lager is.

Productindicatoren Product Vergunningen**Indicator: Tijdige toetsing omgevingsvergunning (audit nr 87)**

Omschrijving: % Aangevraagde omgevingsvergunningen dat tijdig wordt getoetst

Bron: SBA Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
98	99	99	95	95

Toelichting: In 2023 werden bijna alle aangevraagde omgevingsvergunningen tijdig getoetst. Het minimumpercentage dat behaald moet worden blijft 95%. In 2024 is de Omgevingswet ingevoerd, wat een effect kan hebben op de realisatie. Echter mogen het aantal tijdig verleende vergunningen niet zakken onder de 95%.

Thema Beheer van de openbare ruimte

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte

In 2025 werken we voor het beheer en onderhoud aan de openbare ruimte in ieder geval aan twee hoofdpunten. Gezien de besparingen en aanscherpingen van budgetten in de begroting versoberen we het beheer en onderhoud waar dat kan. Daarnaast zetten we met het inlopen van achterstanden en uitvoeren van inspecties op de kapitaalgoederen juist extra middelen in. Dit doen we om grip te krijgen op de kwaliteit en kosten voor het beheer en onderhoud. We starten hierbij met een stutfase. Een van de uitgangspunten daarin is de vaststelling van het voorlopig onderhoudsniveau C voor de kapitaalgoederen. Daarnaast werken we aan het vernieuwen/vervangen van kapitaalgoed-onderdelen die versleten zijn.

Algemene zaken openbare ruimte

In 2025 wordt een visie op de openbare ruimte opgesteld en aangeboden ter vaststelling. Samen met het bestuur worden de strategische thema's en leidende principes bepaald die de openbare ruimte in Breda definiëren. Enkele van die onderwerpen zijn de uitbreidings- en herontwikkelingsopgaven en de overige ruimtelijke transities die elkaar raken in de compacte stad, de bewonersbetrokkenheid- en behoeften, leefbaarheid, gezondheid, ontmoeten, toegankelijkheid.

In dit jaar wordt eveneens het handboek openbare ruimte afgerond en aangeboden ter vaststelling. Het biedt voor de organisatie een efficiëncyslag voor de beheer- en onderhoudsaanpak en biedt duidelijkheid aan externen, zoals projectontwikkelaars. Daarnaast ook om buiten duidelijkheid te hebben over bijvoorbeeld de materiaalkeuzes. Het handboek heeft daarmee ook een directe verbinding met de aanpak areaaluitbreiding. Materialisering heeft namelijk directe invloed op de beheer- en onderhoudskosten in de toekomst.

Van afval naar grondstof (VANG) en circulaire samenleving

Het wordt steeds duidelijker dat het behouden van grondstoffen belangrijk is. Een circulaire economie is nodig om efficiënter en langer gebruik te maken van grondstoffen en de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Dat is beter voor het milieu en de biodiversiteit op het land en in het water. Het gescheiden inzamelen en verwerken van ons huishoudelijk afval levert hier een belangrijke bijdrage aan. Door zo veel mogelijk herbruikbare goederen, grondstoffen en afvalstromen in te zamelen, kunnen we die op een zo hoogwaardig mogelijke manier hergebruiken of opnieuw toepassen. Het wordt dus steeds belangrijker dat we meer en betere resultaten behalen, samen met onze inwoners.

De hoeveelheid groente-, fruit- en tuinafval en etensresten (gft+e) in het restafval is veel te hoog. Ons doel is om dit de komende 5 jaar te halveren en meer gft+e-afval te verwerken. Dit zorgt ook voor een lagere hoeveelheid restafval. Het verminderen van de hoeveelheid afval en het verlengen van de levensduur van producten door reparaties is ook een aandachtspunt voor een circulaire samenleving.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte

1. 'Stutten' van de kapitaalgoederen

In de actualisatie kapitaalgoederen is een stutfase en inspectieproces vastgesteld als eerste stap in het op orde krijgen van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Voor het stutten is het algeheel onderhoudsniveau van alle kapitaalgoederen voorlopig vastgesteld op C. We zijn ons ervan bewust dat dit niveau op de langere termijn (kwaliteit)risico's met zich meebrengt. In het beleidskader kapitaalgoederen en in de risicoparagraaf van de begrotingstekst wordt dit nader toegelicht.

De komende jaren werken we daarom bij de inhaalslag op de inspecties en bij de gemeentelijke plannen aan het in beeld brengen van deze risico's op de langere termijn. Jaarlijks maken we een afweging of, met de dan opgedane inzichten, bijstelling van de onderhoudsniveau's wenselijk/noodzakelijk is.

In 2025 brengen we per kapitaalgoed de staat van het onderhoud verder in kaart. We bepalen daarmee wat nodig is om deze op een aanvaardbaar niveau te krijgen en houden. Hiervoor hebben we meerdere jaren nodig. In 2025 werken we aan:

- Vervolg inhaalslag inspecties voor de kapitaalgoederen openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, bomen, waterwegen- en voorzieningen en het stedelijk groen.
- Het op orde krijgen van onze data en informatie. Onder andere de informatiesystemen worden verbeterd en daarnaast ook de data die we daarin verwerken.

Inhaalslag inspecties

De inhaalslag inspecties is op stoom gekomen. De achterstalligheid en achterstanden weten we goed aan te pakken met de financiële reserve als middel om snel te kunnen schakelen. Een deel van de gemeentelijke plannen van de kapitaalgoederen is geactualiseerd. In 2024 hebben we het beheersmatige deel van bomen, het gemeentelijk plan wegverhardingen en civieltechnische kunstwerken aan de gemeenteraad voorgelegd. Dit jaar leggen we de actualisatie van de gemeentelijke plannen openbare verlichting, stedelijk groen en waterwegen en voorzieningen aan de gemeenteraad voor.

Hieronder geven we per kapitaalgoed kort de stand van zaken:

Wegverharding

Voor de wegverharding lopen we een deel van achterstalligheid op het onderhoud in. Daarnaast verrichten we een inhaalslag op de onderhoudsachterstanden en investeren we in het vervangen van wegen. Dit noemen we ook wel rehabiliteren. Dit doen we in 2025 voor asfaltverharding in het buitengebied en voor wegen met straatstenen (elementenverharding) in woongebieden. We zetten het boomwortelprotocol verder in om plekken met boomwortelopdruk aan te pakken. Daarbij streven we naar oplossingen die voor de rest van de levensduur van een boom kunnen worden uitgevoerd. Dit kunnen we niet voor alle situaties. Voor die plekken streven we naar zo goed mogelijke korte termijn oplossingen.

Projecten die we in 2025 uitvoeren zijn onder andere:

- De reconstructie van de Generaal Maczekstraat. Dit doen we met diverse onderdelen zoals riolering, bomen en stedelijk groen.
- Groot onderhoud aan de Claudius Prinsenlaan en de Wilhelminasingel.

- We voeren onderhoudswerkzaamheden uit aan de Baliëndijk, de Pennendijk, de rotonde Effen en de Nieuwe Kadijk.

Civiltechnische kunstwerken

De achterstand op inspecties op de grote verkeerskundige kunstwerken wordt voor een deel weggewerkt. Dit doen we door een deel van deze kunstwerken constructief te onderzoeken. Daarnaast worden voor andere kunstwerken kleinere en grotere onderhoudsprojecten uitgevoerd. Voor het totale areaal wordt daarnaast een vervanging- en levensduurverlengende strategie opgesteld.

Projecten die we in 2025 uitvoeren zijn onder andere:

- Het aanpakken van de constructieve punten aan de Willemsbrug.
- Herstel van de Prinsenkade.
- De kade van de Krouwelaarshaven wordt aangepakt.
- We werken aan de Oranjeboombrug die als onderdeel van de Ruitersboslaan constructief wordt aangepakt en voorzien van een ecologische passage.
- Ook voeren we werkzaamheden aan de Bosschebrug, de Baronieduiker, Irenebrug en de Beatrixbrug uit.

Bomen

In 2025 wordt na 2024 een tweede stap gezet om een groot deel van de inspectieachterstand in te lopen. De daaruit voortkomende onderhoudsachterstand en achterstanden pakken we binnen de gestelde termijnen aan. Dit zijn in ieder geval: het gemeentebreed vervangen van populieren. Met in ieder geval de vervanging van populieren in het Chassépark en Valkenberg. Daarnaast worden direct vervangingen uitgevoerd waarvan uit de inspecties is gebleken dat deze direct uitgevoerd moeten worden.

We zien dat bomen emoties oproepen. Zowel voorstanders als tegenstanders. Om onze doelstellingen op het aantal bomen in de dorpen en straten op niveau te houden en naar een gezond bomenbestand te groeien, is een meer gestroomlijnder onderhoudsproces noodzakelijk. We voeren in 2025 (onderhouds)projecten uit aan de Peerdsbroek, Schippersdonk en Laanzichtweg. Het kan bij het inlopen van de onderhoudsachterstanden voorkomen dat onderhoud op grond van veiligheid resulteert in kap en herplant. Hiervoor is het mogelijk dat proceduretijd door de betrokkenheid van bewoners en belanghebbenden meer tijd vragen.

Daarnaast is een duidelijke link tussen bomen en verharding als het gaat om boomwortelopdruk. Het boomwortelprotocol biedt hiervoor een handvat. Het gemeentelijk plan bomen is in 2024 geactualiseerd. Aansluitend hierop wordt in 2025 de bomenkaart uitgewerkt en de regels geactualiseerd.

Openbare verlichting

Een inhaalslag op de inspecties is noodzakelijk. De daaruit voortkomende achterstand en achterstanden worden weggewerkt en of geprogrammeerd. Een deel van de verdeling van het restant van de 16.000 conventionele armaturen is op de markt gezet en wordt uitgevoerd. Daarnaast werken we in 2025 aan grootschalige vervanging van armaturen en waar nodig ook de lantaarnpalen in Ulvenhout en Teteringen.

Het gemeentelijk plan wordt dit jaar geactualiseerd. Daarin wordt ook aandacht besteedt aan slimme verlichting en de toenemende complexiteit van verlichting en de daarbij behorende onderhoudsintensiteit. In het kader van de bezuinigingen onderzoeken we hoe het aanpassen van de lichtintensiteit tot kostenbesparing kan leiden.

Stedelijk groen

Het gemeentelijk plan stedelijk groen wordt in 2025 opgesteld en bestuurlijk voorgelegd. Daarin hebben we aandacht voor de groenstructuren in de wijken en dorpen. Biodiversiteit en beplanting die bestand is tegen de meer grillige klimaatomstandigheden, het onderhoud van de gazons en de hagen krijgen aandacht in dit plan. Daarbij kijken we daar waar dat veilig kan, of gazons omgevormd

kunnen worden naar berm. Ook met de versobering in gedachten om kosten te besparen. We zetten in op grootschalige vernieuwing van plantvakken. Met als voorbeelden Thooreneweg en de plantvakken in het park Valkenberg.

Waterwegen- en voorzieningen

Voor de voorzieningen (zoals drinkwaterpunten, bluswatervoorzieningen) wordt aan vervanging en levensduurverlenging gewerkt. Een voorbeeld is de jaarlijkse controle van de fontein. In 2024 is het inspectie en onderhoudscontract daarvoor gegund. Daarbij is de wettelijke verantwoordelijkheid voor het onderhoud van belang. Voor het onderhoud van brandkranen wordt een samenwerkingsovereenkomst opgesteld met Brabant Water. Hiermee worden vanaf 2025 cyclisch alle brandkranen in de openbare ruimte periodiek geïnspecteerd, schoongemaakt en onderhouden.

Bij de waterwegen werken we in samenspraak met het waterschap Brabantse Delta aan de baggeropgaven. Zo voert de gemeente baggerslib langs waterlopen af om de ecologie en waterkwaliteit te verbeteren. Enkele voorbeelden van deze werkzaamheden die in 2025 uitgevoerd worden zijn in: het Westerpark, Zaaipark en in Ruitersbos, de Hazeldonkse beek en de sloten rond Prinsenbeek. Daarnaast worden plannen voor uitvoering van de Kader Richtlijn Water (KRW) opgesteld en worden er enkele daarvan uitgevoerd. De voorbereidingen worden getroffen voor de aanleg van vooroevers. Een ander voorbeeld is het onderzoek naar de restopgave voor microverontreinigingen. Een voorbeeld hiervan is de aanpak (in samenwerking) met de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant voor de nurdles (kleine kunststof bolletjes) die aanwezig zijn in het water en op de oever van de Mark. De KRW heeft ook een directe link met de waterrecreatie. Daarom wordt er onderzoek gedaan naar de maximale recreatiedruk op de singels.

Riolering

Het Stedelijk Waterplan (2024-2028) is de basis voor het uitvoeren van de werkzaamheden aan riolering. Buiten de structurele werkzaamheden voor inspectie, beheer en onderhoud en de benodigde vervangingen vormt riolering de motor voor onderhoud en vervanging aan de openbare ruimte. In 2025 worden rioolwerkzaamheden uitgevoerd aan de Peperbos Prinsenbeek, Hendrik Berlagestraat, Marijke Meustraats fase 1 en de Ruitersboslaan fase 2. Daarbij leggen we de focus op het implementeren en verder uitwerken van de stresstesten en het uitwerken van een plan dat leidt tot vermindering van het risico op overlast op risicovolle locaties. Diverse voorbeelden hiervan zijn onderdeel van de aanpak Groene straten en pleinen. Een deel van de middelen hiervoor komen uit het Stedelijk Waterplan.

Zo wordt in 2025 bijvoorbeeld gewerkt aan uitvoeringsplannen voor het Nolensplein, het Chasséplein en het Jack van Gilsplein in Bavel. We voeren klimaatadaptieve maatregelen uit. In projecten proberen we zoveel als mogelijk werk met werk uit te voeren om de overlast voor bewoners te beperken. Ook het inspecteren en beheren van wadi's en infiltratievoorzieningen wordt structureel opgepakt. Daarnaast doen we actief onderzoek naar de kwaliteit van het oppervlaktewater.

2. Versobering

Naast handen uit de mouwen moeten we dit jaar ook sturen op het versoberen van het onderhoud in de openbare ruimte. We proberen dit te bereiken door een besparings- en efficiëntieslag te maken. De eerste stap die we zetten is door slim en scherp te kijken waar we met minder net zo goed, of misschien wel beter, beheer en onderhoud kunnen toepassen. Dit is een aanpak die we één keer goed kunnen doen. Bij verdere versobering boeten we in op kwaliteit en gebruiksfunctie. Naast slim kijken, willen we onderzoeken welke plekken intensiever gebruikt worden. We bekijken hoe het gericht onderhoud op die plekken kan bijdragen aan de behoefte tot ontmoeting en verblijf. Op andere 'gewone' plekken zoeken we naar versoberingsmogelijkheden.

Zo gaan we bankjes die versleten of kapot zijn niet zomaar meer vervangen. Daarmee komen er komend jaar ongeveer 20 bankjes minder terug. Ook kijken we naar het gebruik van afvalbakken en halen die weg waar ze niet of nauwelijks gebruikt worden. Een deel daarvan zetten we neer op plekken waar juist plekken zijn die intensief gebruikt worden. Daarmee willen we erin bijdragen dat we kosten kunnen besparen door (zwerf)afval op die plekken te verminderen. Daar waar bakken daarnaast kapot gaan, worden deze ook niet vanzelfsprekend meer vervangen.

Een ander voorbeeld is te kijken of de inrichting van de openbare ruimte efficiënter kan. Gazons kunnen op diverse plekken anders en minder intensief gemaaid worden. Ongeveer de helft van het areaal gazon, 100 hectare, wordt komend jaar anders gemaaid. De overlast door de eiken processierups is afgenomen. Dit wijden we onder andere aan resultaten van de inzet van biologische bestrijding.

Onze aanlegplaatsen voor bootjes gaan we iets minder intensief onderhouden. Met de aanleg van de nieuwe Mark is de waterval bij de Tolbrugstraat komen te vervallen. Het daarmee gemoeide onderhoudsbudget is komen te vervallen.

We willen het energieverbruik- en de lasten terugdringen door onze openbare verlichting op plekken waar dat kan te dimmen. Hiermee willen we in 2025 een besparing van 100.000 kilowatt realiseren. Naast de kostenkant kijken we kritisch naar de kant waar door derden betaald wordt om gebruik te mogen maken van de openbare ruimte. Dit geldt bijvoorbeeld voor de reclame-uitingen. We zetten ook meer in op innovaties daar waar dit ons kan helpen en tot kostenbesparingen kan leiden. Bijvoorbeeld het verdere onderzoek en inzet van Artificial Intelligence (AI). Hier hebben we al kennis mee gemaakt bij onder andere de inspecties van onze wegverhardingen.

Voor bepaalde bijzondere plekken willen we dat de versobering zo min mogelijk impact heeft. Dit zijn plekken als het Begijnhof, de Merkxtuin of het park Valkenberg. Die plekken zijn bijzonder en dragen bij aan fijne en mooie plekken voor bewoners om in en van te genieten.

We proberen de kosten en verantwoordelijkheden voor beheer- en onderhoud daar te leggen waar ze horen. Dit regelen we in samenwerking met partijen die gebruikmaken of willen maken van de openbare ruimte. Bij nieuwe plannen en projecten wordt pro-actiever en meer gestuurd op materialisatiekeuzes. Die zijn bepalend voor beheer- en onderhoudskosten. Op de korte en de lange termijn. Hiervoor zetten we de uitwerking van het instrument areaaluitbreiding en de afspraken daarover met partijen in.

Bij herinrichtingen en ook bij nieuwe ontwikkelingen kijken we ook meer mee in het efficiënter inrichten van de openbare ruimte. Hoe we dat exact gaan doen werken we nog uit. Het handboek openbare ruimte biedt bijvoorbeeld een belangrijk handvat. Voor zowel de interne gemeentelijke organisatie als externe partijen, zoals planontwikkelaars. We gaan ook scherper kosten toerekenen aan gebruikers. Bijvoorbeeld bij evenementen, reclame of (tijdelijk) gebruik van de openbare ruimte door partijen die hier een commercieel doel mee hebben.

We besparen ook op communicatie en bewustwording. Mede omdat we zien dat het bewustzijn gegroeid is op dit thema. Zo wordt minder geïnvesteerd in communicatie over klimaatadaptatie. Bijvoorbeeld wordt de inzet op het NK-tegelwippen beperkt. Ook de beschikbare middelen voor subsidies voor groen en water zijn lager. Bij de kids klimaat experience wordt gekeken naar mogelijkheden voor versobering. Wel blijven we aandacht houden en geven aan de betrokkenheid van bewoners en ondernemers in de wijken en dorpen die bij willen dragen in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in hun woonomgeving. Door zwerfafval op te ruimen, groenperken bij te houden, zoals bijvoorbeeld in het Wilhelminapark, of de bladeren in het najaar van de stoep te vegen en in de eigen groencontainer of in een van de bladkorven te gooien.

3. Vernieuwen

Bij het versoberen en de aanpak van de kapitaalgoederen kijken we goed naar de kans die vernieuwing kan meebrengen. Bij diverse kapitaalgoederen is gebleken dat blijven beheren van 'verouderde' zaken duurder uitpakt dan te investeren in het vernieuwen ervan.

Het project Groene Straten en Pleinen is hier een voorbeeld van. Naast het oplossen van achterstanden en in sommige gevallen achterstalligheid, worden plekken vernieuwd. Hier ontstaan daarbij ook kansen voor ontmoeten, bewegen, gezondheid, klimaat en biodiversiteit.

We willen een aantrekkelijke stad zijn en blijven. In de openbare ruimte kan voor leefbaarheid een belangrijke bijdrage geleverd worden. Het programma Stad in een park biedt hier handvatten. Door groen, klimaat en gastvrij ontmoeten te concentreren op plekken kan hiermee daadwerkelijk verschil gemaakt worden. We zetten hiervoor onder andere middelen in vanuit een combinatie van klimaatadaptatie en openbare ruimte gelden. Op andere plekken kiezen we dan voor een meer basisniveau.

We leveren ook een impuls om verouderde groenplekken te reconstrueren. Daarvoor zetten we middelen vanuit het bestuursakkoord in. Onder andere om bloembollen te poten en plantvakken biodivers te vernieuwen.

De SUP (Single Use Plastic-regeling)-gelden zetten we in op een aanpak van het zwerfvuil. Een breed onderzoek wordt met betrokken partijen gedaan hoe de middelen zo goed mogelijk in te zetten op de aanpak van het zwerfvuil. Door samen te werken op het slimmer inzetten van bijvoorbeeld afvalbakken, willen we kosten proberen te verlagen bij de gemeentelijke reiniging.

Voor toegankelijkheid zetten we door met de aanleg van enkele nieuwe goeie stoepkes routes. Dit proberen we efficiënt te doen in werk met werk projecten.

Afvalservice

Het milieustation is voortaan ook op zondag open. Daarmee willen we de inzameling van het afval dat daarheen gebracht wordt verbeteren. Bij het inzamelen van grof huishoudelijk afval bij inwoners aan huis halen we zo veel mogelijk soorten apart op. Grondstoffen en materialen blijven dan zo veel mogelijk behouden.

We willen de hoeveelheid afval die inwoners weggooien verminderen. Dit doen we door aandacht te geven aan consumeren, repareren, delen, lenen en tweedehands kopen. Via het kringloopwarenhuis Vindingrijk, Parels en op het milieustation maken we hergebruik mogelijk. Onze afvalcoaches staan in direct contact met onze inwoners om hen te helpen om hun afval beter te scheiden. We communiceren over circulariteit, het eigen handelingsperspectief en de eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners. In 2025 gaan we het geactualiseerde VANG-beleid (afvalplan) uitvoeren. Onze afvalboas handhaven om overlast te voorkomen.

In het restafval zit nog te veel gft+e-afval. Daar gaan we specifiek op inzetten via een wijkgerichte aanpak en meer communicatie over gft+e-afval. We besteden aandacht aan thuis composteren en het tegengaan van voedselverspilling. De komende jaren groeit onze stad, waarbij we moeten zorgen voor voldoende voorzieningen en capaciteit. Als het nodig is, zorgen we voor extra voorzieningen. We kijken naar lokale en regionale kansen op het gebied van een circulair ambachtsnetwerk, technologische ontwikkelingen en lokale afvalverwerking en toepassingen. Dit doen we samen met de gemeenten waar we mee samenwerken. Samen sta je immers sterker. We verduurzamen ons wagenpark om de uitstoot te verlagen en zo bij te dragen aan een betere luchtkwaliteit.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid openbare ruimte (audit nr 89)

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat tevreden is over de bruikbaarheid van de openbare ruimte

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
75	71	65	70 - 80	80

Toelichting: Met het actualisatie proces kapitaalgoederen hebben we in beeld gekregen dat er werk aan de winkel is met het onderhoud van de openbare ruimte. Daar werken we de komende jaren aan. Wel weten we daarbij ook dat er versoberingen doorgevoerd gaan worden en dat dit mogelijk invloed heeft op de tevredenheid.

Indicator: Schoon, heel en veilig (audit nr 90)

Omschrijving: Percentage Bredanaars dat de openbare ruimte als schoon, heel en veilig ervaart

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
90	89	89	84 - 90	80

Toelichting: Het geactualiseerd beleidskader kapitaalgoederen laat zien dat er werk aan de winkel is met het onderhoud van de openbare ruimte. De versobering die vanuit de begroting nodig heeft mogelijk invloed op de beleving van schoon, heel, veilig.

Indicator: Beleving ophalen op afroep (audit nr 91)

Omschrijving: Rapportcijfer over het ophalen door de gemeente van afval op afroep

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
7,9	7,3	8	8	8

Toelichting: Behoud van de waardering van de wijze waarop de afvalinzameling van grof vuil (grofvuil, hout, elektrische apparaten, snoeihout, matrassen, herbruikbare goederen en big bags) in Breda wordt uitgevoerd.

Indicator: Beleving inzameling restafval (audit nr 92)

Omschrijving: Rapportcijfer over de inzameling via minicontainers/ zelf wegbrengen van afval

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
7,8	7,8	7,6	7,8	7,5

Toelichting: Gemeente Breda wil de hoeveelheid gescheiden afval en grondstoffen verhogen. Dit kan effect hebben op de beleving van de inzameling van het restafval.

Productindicatoren Product Afvalservice**Indicator: Restafval (audit nr 93)**

Omschrijving: Maximaal aantal kilo restafval per inwoner per jaar

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl BBV Meeteenheid: kg per inwoner

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
156	148	147,2	minder dan 127 kg fijn restafval	lager dan 147 kg

Toelichting: We streven naar een daling ten opzichte van het resultaat in 2024. Landelijk zijn de doelen aangepast en wordt de hoeveelheid restafval minder belangrijk. Er wordt binnen het VANG beleid gekeken naar de hoeveelheid gescheiden ingezamelde afvalstromen en grondstoffen en de kwaliteit daarvan. Meer gescheiden afval en grondstoffen leidt tot minder rest.

Productindicatoren Product Beheer openbare ruimte, groen**Indicator: Openbaar groen (audit nr 94)**

Omschrijving: Percentage bomen dat aan de veiligheidsnormen voldoet

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
95	95		95	nrb

Toelichting: In het proces actualisatie beleidskader kapitaalgoederen is duidelijk geworden dat we een inspectie achterstand hebben op het onderhoud aan onze bomen. Deze moet eerst ingehaald zijn voordat de nieuwe streefwaarde gesteld kan worden.

Indicator: Aantal bomen (audit nr 95)

Omschrijving: Aantal bomen

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
109.656	109.442	109.700	110.000	110.000

Toelichting: Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de inhaalslag op het herplanten van bomen. Met de inspectie achterstand op het onderhoud aan de bomen is het mogelijk dat de herplant-opgave groter wordt.

Productindicatoren Product Beheer openbare ruimte, wegen**Indicator: Onderhoud wegen (audit nr 96)**

Omschrijving: Percentage van de wegen dat geen ernstige schade vertoont

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025

	84	85	90	90
--	----	----	----	----

Toelichting: Op het onderhoud van de wegen is in 2024 achterstalligheid vastgesteld. Deze wordt in de komende jaren weggewerkt. Ook zijn in het actualisatieproces beleidskader kapitaalgoederen achterstanden geconstateerd. Dit maakt dat we de gestelde streefwaarde in 2025 waarschijnlijk niet halen maar wel als doel stellen.

Productindicatoren Product Riolering

Indicator: Wateroverlast (audit nr 97)

Omschrijving: Aantal keer dat waterlast voorkomt in Breda door zware hoosbuien.

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: Aantal

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
1	1	1	1	1

Toelichting: In het stadshart maximaal 1 keer per 2 jaar wateroverlast door zware hoosbuien. In de rest van Breda maximaal 1 keer per jaar.

Thema Beheer van het gemeentelijk vastgoed

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De gemeentelijke voorzieningen bieden Bredanaars de mogelijkheid om te sporten, geïnspireerd te raken, hulp te ontvangen, elkaar te ontmoeten, etc. Het is belangrijk dat de kwaliteit en de hoeveelheid voorzieningen mee beweegt met de ontwikkelingen van de stad en haar dorpen, zodat het Breda van morgen een fijne en verbindende plek blijft om in te wonen. In 2025 krijgen we meer inzicht in de behoefte die er nu en in de toekomst is aan voorzieningen in Breda. We maken Integrale Huisvestingsplannen (IHP's) voor Cultuur en Sport en vangen de voorbereiding aan voor het IHP dorp- en wijkvoorzieningen. De IHP's bevatten de beleidsdoelstellingen, de ontwikkelingen in de stad en de dorpen, de behoeften per beleidsveld en een investeringsagenda voor 10 jaar. Die kan bestaan uit verduurzaming, functionele aanpassingen, renovatie, nieuwbouw of een combinatie daarvan. Op basis van de IHP's kunnen we keuzes maken welke voorzieningen wanneer waar worden gerealiseerd. Met het maken van de IHP's wordt het beleidshuis vastgoed, dat naast de IHP's bestaat uit de referentienormen voor gebiedsontwikkelingen en de Nota Vastgoed, voltooid en zijn er heldere kaders voor vastgoedsturing.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

De nota Vastgoed, die eind 2024 wordt vastgesteld, vervangt de Visie op Vastgoed uit 2016. Met deze nieuwe nota laten we zien hoe we het vastgoed inzetten en waarop we onze keuzes baseren. De eerste IHP's worden in 2025 opgeleverd: Cultuur in de 1e helft van het jaar en Sport naar verwachting in de 2e helft.

Op basis van onderzoek en plannen uit 2024 gaan we in 2025 het aantal woonwagendplaatsen uitbreiden.

Onderhoud

We onderhouden panden op een gemiddeld conditieniveau 3 (NEN 2767) en maken plannen om onze verouderde vastgoedportefeuille goed aan te laten sluiten bij onze doelstellingen. Blijkt dit niet realistisch, dan starten we een project om het betreffende pand te verbouwen, af te stoten en/of de gebruikers elders te huisvesten. Dit doen we in overleg met de betrokken beleidsafdelingen. Zoals aangegeven in de kadernota kan de verkoop van panden bijdragen aan de incidentele middelen en de onderhoudskosten verlagen. We gaan door met het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed en treffen maatregelen om energie te besparen.

Sportaccommodaties

- De gemeentelijke sportaccommodaties zijn onderdeel van het IHP Sport dat in 2025 klaar is. Daarvoor onderzoeken we de behoefte aan en de spreiding van de

sportaccommodaties voor binnen- en buitensport. Ook stellen we in het 4e kwartaal van 2024 een visie op voor de sportboulevard. Hiermee zorgen we voor een goede spreiding van volwaardige beweeg- en sportfaciliteiten over de stad en onderzoeken we hoe de groei van de stad invloed heeft op de behoefte aan sportaccommodaties. We nemen de uitkomsten van deze onderzoeken mee in de uitwerking van het IHP.

- We zijn bezig met een nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) in Bavel.
- We voeren een haalbaarheidsonderzoek uit voor een nieuwe sporthal in Princenhage.
- In 2025 leveren we de nieuwe tarievennota op. Daarin staan de huurtarieven van de gemeentelijke sportvoorzieningen. Deze nota wordt in de 1e helft van 2025 opgeleverd als bouwsteen voor het sportaccommodatiebeleid.

Talentencentrum De Kragt

We zorgen voor een exploitatie die bijdraagt aan de samenwerking tussen de talentprogramma's, het sportonderwijs en de breedtesport. Voor de exploitatie werken we pragmatisch samen met maatschappelijke organisaties en inwoners uit de Hoge Vucht. In 2025 stellen we de toekomstige rol van De Kragt vast voor Breda en de regio. Dat doen we op basis van eerdere ervaringen en het onderzoek naar de mogelijkheden voor topsport en talentontwikkeling.

INDICATOREN

Thema-indicatoren

Indicator: Tevredenheid binnensport (audit nr 33)

Omschrijving: Tevredenheid door gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties over de binnensportaccommodaties

Bron: Gemeente Breda, Stadsenquête Meeteenheid: Score tussen 1 en 10

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
7,9	8	7,8	7,5 - 8,0	7,5

Toelichting: Dit meten we in het najaar van 2024 door breed onderzoek in gemeente Breda.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties velden (audit nr 321)

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties buitenvelden

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
	80	80	80	80

Toelichting: We streven naar een bezettingsgraad van 80%. In 2023 hebben we deze bezettingsgraad bereikt. We proberen dit verder te continueren.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: onderwijs (audit nr 322)

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: onderwijsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
	52	58	60	60

Toelichting: Met de toename van bewegingsonderwijs proberen we te komen tot een bezettingsgraad van 60%. Als we deze bezettingsgraad bereikt hebben, proberen we dit te continueren.

Indicator: Bezettingsgraad sportaccommodaties: verenigingen (audit nr 323)

Omschrijving: Gemiddelde bezettingsgraad van sportaccommodaties: verenigingsgebruik binnen

Bron: Gemeente Breda Meeteenheid: %

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025

	72	72	75	80
--	----	----	----	----

Toelichting: We proberen te komen tot een bezettingsgraad van 80%. Als we deze bezettingsgraad bereikt hebben, proberen we dit te continueren.

Productindicatoren Product Vastgoedbeheer

Indicator: Verduurzaming gemeentelijke gebouwen (audit nr 2405)

Omschrijving: CO2 uitstoot per Bruto Vloer Oppervlak (BVO) van de kernportefeuille

Bron: Meetgegevens slimme meters Meeteenheid: CO2 per m2 BVO kernportefeuille

Realisatie 2021	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Streefwaarde 2024	Streefwaarde 2025
		24	35 kg CO2 per m2/ BVO kernportefeuille	28 kg CO2 per m2/ BVO kernportefeuille

Toelichting: Maatschappelijk vastgoed is onderdeel van de energietransitie. De gemeente is haar portefeuille aan het verduurzamen. Een transparante manier om dit te monitoren is het vaststellen van de CO2 footprint per m2 Bruto vloeroppervlakte kernportefeuille. Door een combinatie te maken van deze meeteenheden worden mogelijke afwijkingen in de streefwaarde door mutaties in de portefeuille ondervangen. Wanneer bijvoorbeeld een pand wordt afgestoten, wat op zichzelf niet met verduurzaming te maken heeft, daalt ook niet meteen de streefwaarde. Wel laat het zien welke (vervuilende) panden eventueel kunnen worden afgestoten of kunnen worden aangekocht. Sinds 2024 is een groot gedeelte van de data voorhanden. Echter zitten er nog wel hier en daar gaten in de data, de komende jaren is dit een punt van aandacht.

Thema Open overheid

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Samen willen we de stad beter maken. Het thema Open Overheid gaat over onze samenwerking met de inwoners van Breda bij het besturen van de stad. Voor onze manier van werken zijn dit belangrijke waarden:

- openheid en transparantie
- nabijheid
- betrouwbaarheid
- professionaliteit
- veiligheid
- gelijkheid

Onze communicatie is duidelijk, toegankelijk en modern. Onze besluitvorming en verantwoording zijn transparant. We willen dat inwoners van Breda zich gehoord voelen en dat er naar hen geluisterd wordt. We willen aanspreekbaar, professioneel en eerlijk zijn.

WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

De gemeenteraad vertegenwoordigt alle inwoners en is het hoogste orgaan van de gemeente. Zij zorgt voor goede besluitvorming door:

- het besluitvormingsproces te verbeteren, toegankelijk en transparant te maken
- de gemeentelijke financiën te controleren
- belangrijke informatie voor en over besluiten beter toegankelijk te maken voor de inwoners én haar eigen leden

De griffie helpt de gemeenteraad en zorgt voor betere informatie door:

- goede ondersteuning bij vergaderingen van de gemeenteraad
- een betere zichtbaarheid en vindbaarheid voor inwoners en organisaties
- actieve openbaarmaking van informatie volgens de Wet open overheid (Woo) voor alle inwoners van Breda

De Rekenkamer onderzoekt hoe efficiënt en rechtmatig het gemeentebestuur werkt. De resultaten van deze onafhankelijke onderzoeken worden vastgelegd in rapporten en brieven die aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Op die manier draagt de Rekenkamer bij aan een lerende organisatie.

De Ombudscommissie zorgt ervoor dat de gemeente luistert naar haar inwoners, zodat zij zich gehoord en gezien voelen. Door tweedelijns klachten te behandelen en daarover te rapporteren aan de gemeenteraad en het college, helpt de commissie om het vertrouwen van inwoners in de overheid te herstellen en stelt zij de gemeente in staat om te leren van haar fouten.

INDICATOREN

Voor dit thema zijn geen indicatoren van toepassing.

WAT MAG HET PROGRAMMA KOSTEN?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Lasten						
Veilig Breda	38.331	42.740	42.289	40.539	39.904	39.926
Dienstverlening	11.984	14.001	15.344	15.214	15.333	15.214
Beheer van de openbare ruimte	100.410	97.899	104.931	105.422	107.704	109.258
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	25.872	26.791	26.845	26.993	26.788	26.618
Open overheid	5.648	5.545	6.031	6.098	6.090	5.944
Reserve Kapitaalgoederen	0	0	2.262	2.936	2.224	1.852
Exploitatiereserve programma 4	255	255	3.255	255	255	255
Investeringsreserve programma 4	1.600	2.119	73	95	93	91
Totaal Lasten	184.100	189.349	201.031	197.552	198.392	199.158
Baten						
Veilig Breda	16.691	17.817	16.048	14.809	15.059	15.309
Dienstverlening	4.897	7.091	7.970	7.840	7.840	7.840
Beheer van de openbare ruimte	63.230	68.709	70.954	70.305	71.628	72.643
Beheer van het gemeentelijk vastgoed	11.279	10.763	11.042	11.042	10.829	10.829
Open overheid	38	0	0	0	0	0

Exploitatie	Jaarrekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve programma 4	1.487	27	13	0	0	0
Exploitatiereserve programma 4	645	930	348	3.348	467	333
Investeringsreserve programma 4	358	1.791	227	227	227	227
Totaal Baten	98.624	107.128	106.602	107.571	106.050	107.181
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	85.476	82.221	94.430	89.981	92.342	91.977

FINANCIËLE TOELICHTING OP DIT PROGRAMMA

Veilig Breda

De lasten dalen met € 0,4 miljoen. Door het wegvallen van de jaarschijven 2022 en 2023 van de Preventie met Gezag (PmG) subsidies dalen de lasten met € 2,2 miljoen. Als gevolg van hogere bijdragen aan onze gemeenschappelijke regelingen (zoals de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst) stijgen de lasten met € 1,4 miljoen. Daarnaast zien we € 0,4 miljoen aan stijgende loonkosten voor de veiligheid van de openbare ruimte. De baten dalen met € 1,8 miljoen. Door het wegvallen van de jaarschijven 2022 en 2023 van de Preventie met Gezag (PmG) subsidie dalen de baten met € 2,2 miljoen. Indexeringen van de leges, precario, tarieven en boetes zorgt voor een stijging van de baten van € 0,4 miljoen.

Dienstverlening

In 2025 verstrekken we naar verwachting meer reisdocumenten. Hierdoor stijgen de inkomsten met € 0,7 miljoen, waarvan we € 0,4 miljoen aan leges afdragen aan het Rijk. Door deze stijging en de indexatie zijn de personeelslasten ook € 0,3 miljoen hoger ingeschat.

Beheer van de openbare ruimte

De lasten stijgen met € 1,5 miljoen door loon- en prijsindexering. Daarnaast is in 2025 naar aanleiding van actualisatie beleidskader kapitaalgoederen € 4 miljoen beschikbaar. Verder zijn de kosten van het wagenpark toegenomen met € 0,3 miljoen en zijn de afschrijvingslasten toegenomen met € 0,3 miljoen. Vanuit de kadernota zijn taakstellingen opgenomen voor openbare ruimte (€ 0,8 miljoen) en klimaatadaptatie (€ 0,15 miljoen). Deze vullen we in door versobering van diverse activiteiten.

De afvalstoffenheffing is 100% kostendekkend en wordt jaarlijks geïndexeerd met 2%. In 2025 voorzien we extra baten (€ 0,9 miljoen) bij de op te leggen afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn de verwachte kosten voor het wagenpark hoger en vallen de personeelslasten lager uit in 2025.

Riolering

De tarieven van de rioolheffing stijgen met 2%, zoals afgesproken in het bestuursakkoord. Door de stijgende prijzen en rentelasten teren we fors in op de voorziening. Op basis van het nieuwe Stedelijk Waterplan 2024-2028 bepalen we wat de consequenties zijn voor de voorziening en de tarieven voor 2025 en verder.

Vastgoedbeheer

De huuropbrengsten nemen toe met € 0,28 miljoen. Dit komt door de indexatie van de huren en een verwachte toename van de verhuur van sportaccommodaties. De lasten nemen toe met € 0,05 miljoen. De doorbelastingen van salarissen en de sociale lasten zijn gestegen met € 0,16 miljoen. Daarnaast zijn ook kosten als belastingen, verzekeringen, onderhoud en de dotatie aan de voorziening geïndexeerd en met € 0,44 miljoen toegenomen. Daartegenover staat een daling van de kosten in 2025 door incidentele middelen uit 2024 voor het opstellen van nieuwe integrale huisvestingsplannen (€ 0,25 miljoen). De taakstellingen vanuit de kadernota zijn ook in deze post verwerkt. Het gaat om de optimalisatie en innovatie van het onderhoud van sportvelden en om budget vanuit eerdere optimalisaties om incidentele lasten op te vangen. Dit leidt tot een afname van € 0,3 miljoen.

Open Overheid

De lasten nemen vooral toe door loon- en prijscompensatie.

INVESTERINGEN

Bedragen x € 1.000

Fasering	Investerings in dit programma	Planning uitgaven 2025 (bruto)	Planning uitgaven 2026 (bruto)	Planning uitgaven 2027 (bruto)	Planning uitgaven 2028 (bruto)
	MFA Bavel	25			229
	Sporthof de Doelen				10.000
	Vastgoedbeheer	225	225	675	2.990
	Herhuisvesting uitvoeringslocaties	449			
	Wilhelminapark	200	350	350	350
	Groene schoolpleinen	90	90	180	248
	Landschapsverbetering Singelstructuur				120
	Openbare ruimte	1.400	900	900	900
	Openbare ruimte; openbare verlichting	4.600	4.600	4.600	4.600
	Openbare ruimte: water (instandhouding)	100	100	100	100
	Beleidsdoel hitte, droogte, wateroverlast en waterrecreatie				74
	Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouwlocaties				30
Ambitie		7.089	6.265	6.805	19.641
	Sporthof de Doelen	650	600	650	
	Vastgoedbeheer	2.613	1.225	225	168
	Bomen	1.400	910	960	1.900
	Stad in een park		250		
	Openbare ruimte en pleinenaanpak (bestuursakkoord)	1.750	2.000	1.750	
	Openbare ruimte: wegen	6.300	6.300	6.300	6.300
	Openbare ruimte: herinrichtingen				700
	Openbare ruimte				404
	Landschapsverbetering Singelstructuur	300	480	480	
	Specifieke kunstwerken	180	968	1.006	1.100
	Beleidsdoel hitte, droogte, wateroverlast en waterrecreatie	1.376	1.782	1.732	1.627
	Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouwlocaties	180	90	90	
	Willemsbrug	1.550			
	Afval	150	150	350	350
	Riolering	13.750	24.500	25.600	23.000
	Kader Richtlijn water	200	1.800	3.500	4.500
Plan		30.399	41.055	42.643	40.049
	MFA Bavel	1.434	9.156	6.425	105
	Sportaccommodaties	275			
	Bomen	910	990	940	
	Afval	200	200		

	Veilige Stad	225	225		15
Project		3.044	10.571	7.365	120
	MFA Bavel	71			
	Vastgoedbeheer	445			
	Bomen	650			
	Park Haagse Beeemden	340			
	Levensbos	386			
	Openbare ruimte: water nautisch beheer	85			
	Bovenwijkse watermaatregelen nieuwbouwlocaties	50			
Uitvoering		2.027			
Totaal		42.559	57.891	56.813	59.810

MFA Bavel

De nieuwe multifunctionele accommodatie (MFA) in Bavel gaat in 2025 naar de uitvoeringsfase. We starten met de voorbereidingen om de bouw mogelijk te maken. Daarbij slopen we de bestaande gebouwen en stellen we een technisch ontwerp op. Via een (Europese) aanbesteding selecteren we een aannemer.

Vastgoedbeheer

In 2025 gaan we door met het verduurzamen van de gemeentelijke panden. Daarbij gaat het om functionele aanpassingen die het gebruik van accommodaties en de exploitatie daarvan verbeteren. De maatschappelijke waarde van deze accommodaties neemt daardoor toe. Verder treffen we maatregelen om de toegankelijkheid van onze panden te verbeteren.

Herhuisvesting uitvoeringslocaties

Het project Herhuisvesting uitvoeringsorganisatie zit in de ambitiefase. De reservering in het Strategisch Investeringsplan (SIP) bestaat uit het restant van de middelen die aanvankelijk waren gereserveerd voor een haalbaarheidsonderzoek in de planfase. Een deel van het budget is vrijgemaakt voor het aanvullende onderzoek dat momenteel wordt uitgevoerd. Voor de planfase, die in 2025 kan starten, dienen we opnieuw een voorstel in voor een haalbaarheidsonderzoek en een begroting. Dan wordt duidelijk of de huidige reservering in het SIP toereikend is.

Instandhoudingsinvesteringen kapitaalgoederen

In het Beleidskader Actualisatie Kapitaalgoederen zijn vervangingsinvesteringen opgenomen voor wegverharding, civieltechnische kunstwerken (zoals bruggen en tunnels), bomen, waterwegen en stedelijk groen. De vervangingsinvesteringen zijn nodig om structureel op het gewenste onderhoudsniveau te kunnen blijven. De investering in de Willemsbrug maakt hier ook deel van uit en dit project vindt plaats in 2025-2026. De investering in de openbare verlichting zorgt ook meteen voor verduurzaming.

Stad in een Park

In het bestuursakkoord is een investeringsimpuls van € 0,5 miljoen opgenomen voor groen en extra bomen om onze ambitie 'Stad in een Park' waar te maken. In het SIP zijn deze gelden verdeeld over de jaren 2024-2026.

Openbare ruimte en pleinenaanpak (bestuursakkoord)

In het bestuursakkoord is een investeringsimpuls 'Openbare ruimte en pleinenaanpak' opgenomen van € 6 miljoen. Daarmee willen we deze raadsperiode de kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren. Van deze middelen is € 4 miljoen bedoeld voor groene straten en pleinen. Dit bedrag wordt aangevuld met middelen vanuit het Stedelijk Waterplan 2024-2028. De overige € 2 miljoen wordt ingezet binnen de openbare ruimte. In het SIP is de verdeling over de jaren verder uitgewerkt. Straten en pleinen die

in de programmering zijn opgenomen, zijn onder meer: het Jack van Gilsplein, het Haagpark-Scheldestraat en het Schoolakkerplein.

Beleidsdoelen droogte, hitte, wateroverlast

Door de klimaattransitie, de energietransitie en de woningbouwopgave ligt er een enorme druk op de openbare ruimte. De investeringen binnen dit thema worden ingezet om de klimaattransitie te behalen en een balans te vinden tussen de transitie en de overige investeringen in de openbare ruimte.

Bovenwijkse maatregelen (water)

De maatregelen worden uitgevoerd in 2024 en 2025, afhankelijk van de voortgang van het vergunningentraject.

Sporthal De Doelen Princenhage

We onderzoeken de haalbaarheid van een nieuwe sporthal, op een nabijgelegen locatie en met een uitbreiding van de (sport)voorzieningen voor verenigingen en het bewegingsonderwijs. Het afronden van de ambitiefase en opstarten van de planfase is voorzien in het 1e kwartaal.

Afvalservice

De investeringen zijn bedoeld voor de jaarlijkse vervanging en uitbreiding van de ondergrondse containers en minicontainers.

Riolering

Vanuit het Stedelijk Waterplan zijn investeringen opgenomen voor de verbetering en vervanging van de riolering, waaronder klimaatadaptieve maatregelen.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De investering is bedoeld om maatregelen voor de KRW te kunnen voorbereiden. Hierbij houden we rekening met de uitkomsten van het KRW-onderzoek.

Sportaccommodaties

Het budget is bedoeld voor noodzakelijke aanpassingen aan de sportaccommodaties.

Veilige Stad

Dit budget wordt besteed aan nieuwe camera's in de stad om de veiligheid te waarborgen.

Park Haagse Beemden

Dit budget is beschikbaar gesteld om de kwaliteit van park Haagse Beemden te kunnen verhogen. In 2024 is de speeltuin aangelegd en in 2025 volgt de rest van het park.

Levensbos

Via een motie is er budget beschikbaar gekomen om een bos aan te leggen waarin bewoners hun herinneringen kunnen delen. Samen met uitvaartorganisatie Zuylen en natuur- en milieuvereniging Markant hebben we een plan opgesteld, waarna wij verdergaan met de aanleg. Een belangrijk onderdeel van het plan is dat inwoners van Breda het bos via een donatie mogelijk maken en daarmee een herinnering kopen in het Levensbos. Daarnaast hebben we een subsidie ontvangen vanuit het Groen Ontwikkelfonds Brabant.

Groene Straten & Pleinen 2.0 / Herinrichting openbare ruimte

Dit krediet is beschikbaar voor de herinrichting van de openbare ruimte en de aanleg van groene pleinen en parken. Vaak vinden herinrichtingen plaats via werk-met-werk-projecten in de openbare ruimte om de kwaliteit op orde te houden. In 2024 wordt onder andere een bijdrage geleverd aan het Levensbos en staat het plein Bisschopshoeve gepland.

RESERVES

Bedragen x € 1.000

Basis op orde in Breda	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties	Stand 31-12-2025
Reserve Kapitaalgoederen		2.262	2.262
Algemene reserve programma 4	13	-13	0
Exploitatiereserve programma 4	507	2.907	3.414
Investeringsreserve programma 4	6.407	-153	6.254
Totaal	6.927	5.003	11.930

Reserve kapitaalgoederen

Nieuwe reserve die is ingesteld voor 7 jaar. Voor 2025 bedraagt de reserve € 2,3 miljoen. De reserve wordt gebruikt om projecten uit te voeren voor (groot) onderhoud, om achterstanden weg te werken en om (het risico op) achterstalligheden te verminderen.

Exploitatiereserve

Via de exploitatiereserve worden de kosten van verkiezingen gelijkmatig verdeeld over de jaren.

Investeringsreserve

De onttrekking betreft de kapitaallasten van de kredieten die door de investeringsreserve worden gedekt.

MUTATIES IN VOORZIENINGEN

Bedragen x € 1.000

Basis op orde in Breda	Stand 1-1-2025	Bedrag mutaties	Stand 31-12-2025
Voorziening wet AppA	6.557	-49	6.508
Onderhoud Vastgoedbeheer	22.430	-3.894	18.536
Voorziening openbare ruimte onderhoud	1.000	-1.000	0
Achterstallig onderhoud verhardingen	5.000	-1.667	3.333
Voorziening van derden verkregen middelen (44.2)		200	200
Voorziening afvalservice	1.339		1.339
Voorziening riolering	1.970	-1.909	61
Totaal	38.296	-8.319	29.977

Voorziening wet AppA

De voorziening bevat pensioenreserveringen en wachtgelden van voormalige politieke ambtsdragers (wethouders). De AppA-voorziening wordt jaarlijks aangepast op basis van de extern opgestelde actuariële berekeningen van de pensioenverplichtingen aan (voormalige) politieke ambtsdragers.

Onderhoud vastgoedbeheer

De cijfers zijn gebaseerd op de actuele stand van de voorzieningen volgens de jaarrekening 2023 en de begrote dotaties en onttrekkingen in 2024 en 2025.

Voorziening openbare ruimte onderhoud

De cijfers zijn gebaseerd op de actuele stand van de voorzieningen volgens de jaarrekening 2023 en de begrote dotaties en onttrekkingen in 2024 en 2025.

Achterstalligheid onderhoud verhardingen

In 2014 is besloten een bedrag te reserveren voor het inlopen van achterstallig onderhoud van verhardingen. Wanneer het kwaliteitsniveau weer op peil is, wordt de dekking van toekomstig (instandhoudings)onderhoud via de onderhoudsvoorziening geregeld. Uit nieuwe inspecties is meer achterstalligheid gebleken. In 2023 is op basis van de inspecties een dotatie van € 5,8 miljoen gedaan aan de voorziening verharding achterstallig onderhoud.

Voorziening afvalservice

De voorziening afvalservice is bedoeld om de lasten en baten te egaliseren voor de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval. Na de eenmalige extra stijging van de afvalstoffenheffing in 2024 (5%) is de kostendekkendheid naar verwachting tot en met 2027 gewaarborgd.

Voorziening riolering

De voorziening riolering is bedoeld voor de egalisatie van de tarieven voor rioolheffing en het opvangen van financiële tegenvallers. De tarieven voor de rioolheffing liggen in 2025, conform het bestuursakkoord, 2% hoger dan in 2024. We begroten dotaties of onttrekkingen om aan het eind van de periode van het Stedelijk Waterplan op nul uit te komen. Daarnaast wordt het resultaat vanuit de riolering elk jaar ten laste of ten gunste van de voorziening gebracht. De voorziening wordt betrokken in het nieuwe Stedelijk Waterplan 2024-2028. Door rente- en prijsstijgingen teren we in 2024 en 2025 fors in op de voorziening. Voor 2025 is een onttrekking begroot van € 1,9 miljoen.

BELEIDSSTUKKEN

Achterliggende documenten bij dit programma

Naam document	Soort document	Jaar
Veiligheid programma 2019-2023	Kaderstellend	2019
Nota herijking harddrugsbeleid	Kaderstellend	2018
Nota herijking softdrugsbeleid	Kaderstellend	2017
Uitwerkingskader Vergunningverlening, toezicht en handhaving Breda	Kaderstellend	2020
Visie openbare ruimte Breda 2020	Kaderstellend	2009
Beleidskader kapitaalgoederen openbare ruimte	Kaderstellend	2014
Omgevingsvisie Breda 2040	Kaderstellend	2012

Beleidsregels locatiekeuze centrale verzamelplaatsen voor het aanbieden van inzamelmiddelen van huishoudelijk afval	Kaderstellend	2017
Actualisatie beleidskader kapitaalgoederen openbare ruimte (2018)	Kaderstellend	2018
Het Stedelijk Waterplan 2019-2023	Kaderstellend	2019
Afvalstoffenverordening	Kaderstellend	2016
Aanwijzingsbesluit ondergrondse containers voor huishoudelijk restafval	Kaderstellend	2017
Duurzaamheidsvisie Breda 2030	Kaderstellend	2016
Bredase uitwerking Van Afval Naar Grondstof	Kaderstellend	2016
Bredaas Waterkompas 2016	Kaderstellend	2016
Visie op vastgoed	Kaderstellend	2016
Nota Sportaccommodaties en financiën	Kaderstellend	2016
Nota Bewegingsruimte	Kaderstellend	2015
Team Breda: Visie op sport & bewegen 2017-2030	Kaderstellend	2017
Robuuste aanpak verduurzaming van de Bredase vastgoedportefeuille	Kaderstellend	2016
Bestuursakkoord 2022-2026 'Dichtbij doen, samen sterk vooruit'	Kaderstellend	2022

AAN DIT PROGRAMMA GERELATEERDE VERBONDEN PARTIJEN NW

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage. Voor de bijdrage van de verbonden partij aan de doelstellingen, belangrijkste beleidsontwikkelingen en risico's verwijzen we naar de paragraaf Verbonden partijen.

- GR Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen
- GR Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
- GR Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant
- Midwaste

